

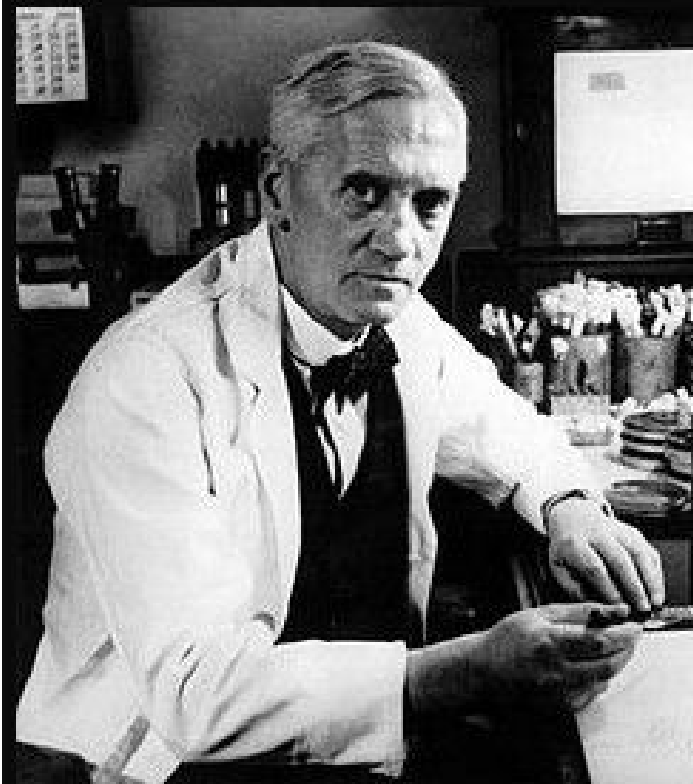
BAPCOC ANTIBIOTICAGIDS

COMING SOON ... VERSIE 2019

Veerle.piessens@ugent.be

ANTIBIOTICA

EEN ERG KORTE GESCHIEDENIS

1928 - PENICILLINE

One sometimes finds what one is not looking for.

(Alexander Fleming)

izquotes.com

MIRACLE DRUG.....

Sir Alexander Fleming

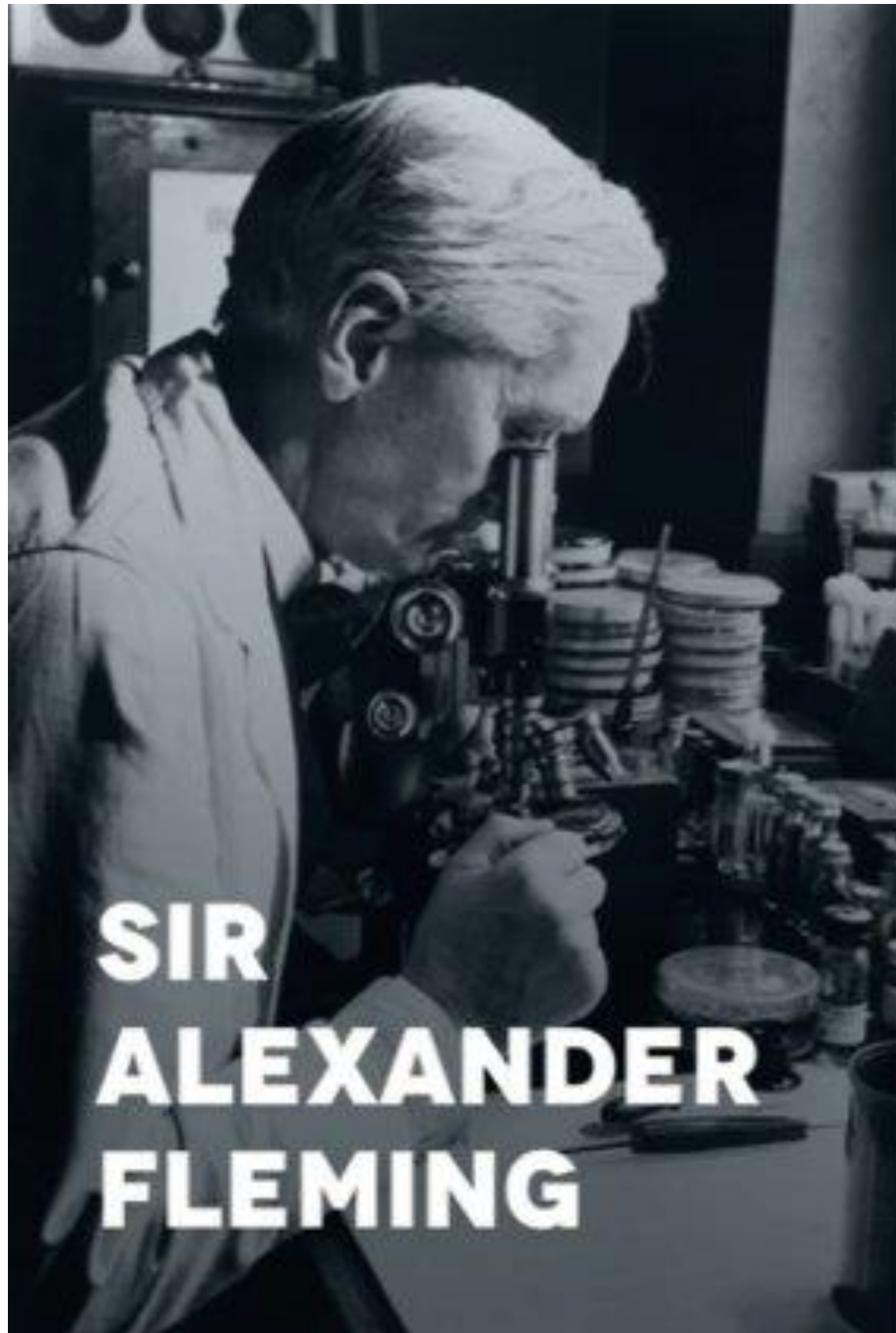

introduction to resistance

In his 1945 Nobel Prize lecture, Fleming himself warned of the danger of resistance –

“It is not difficult to make microbes resistant to penicillin in the laboratory by exposing them to concentrations not sufficient to kill them, and the same thing has occasionally happened in the body...
...and by exposing his microbes to non-lethal quantities of the drug make them resistant.”

**SIR
ALEXANDER
FLEMING**

The thoughtless person playing with penicillin treatment is morally responsible for the death of the man who succumbs to infection with the penicillin-resistant organism.

A Nevada woman dies of a superbug resistant to every available antibiotic in the US

By HELEN BRANSWELL @HelenBranswell / JANUARY 12, 2017

Antimicrobial resistance: a threat to patient safety

Antimicrobial resistance: a threat to patient safety

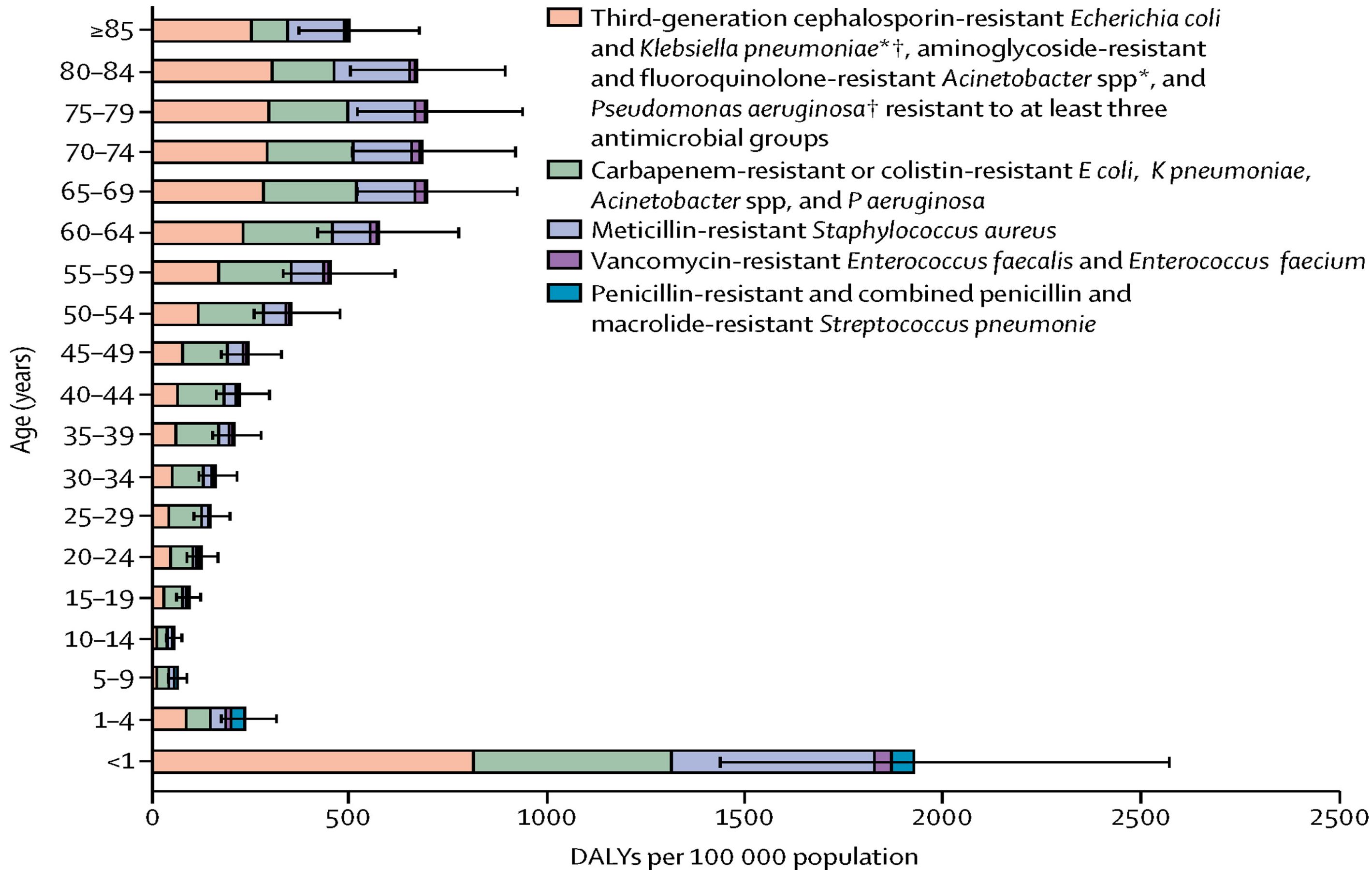

Limited options for
treatment

Increased length of
hospital stays

Increased patient
morbidity and
mortality

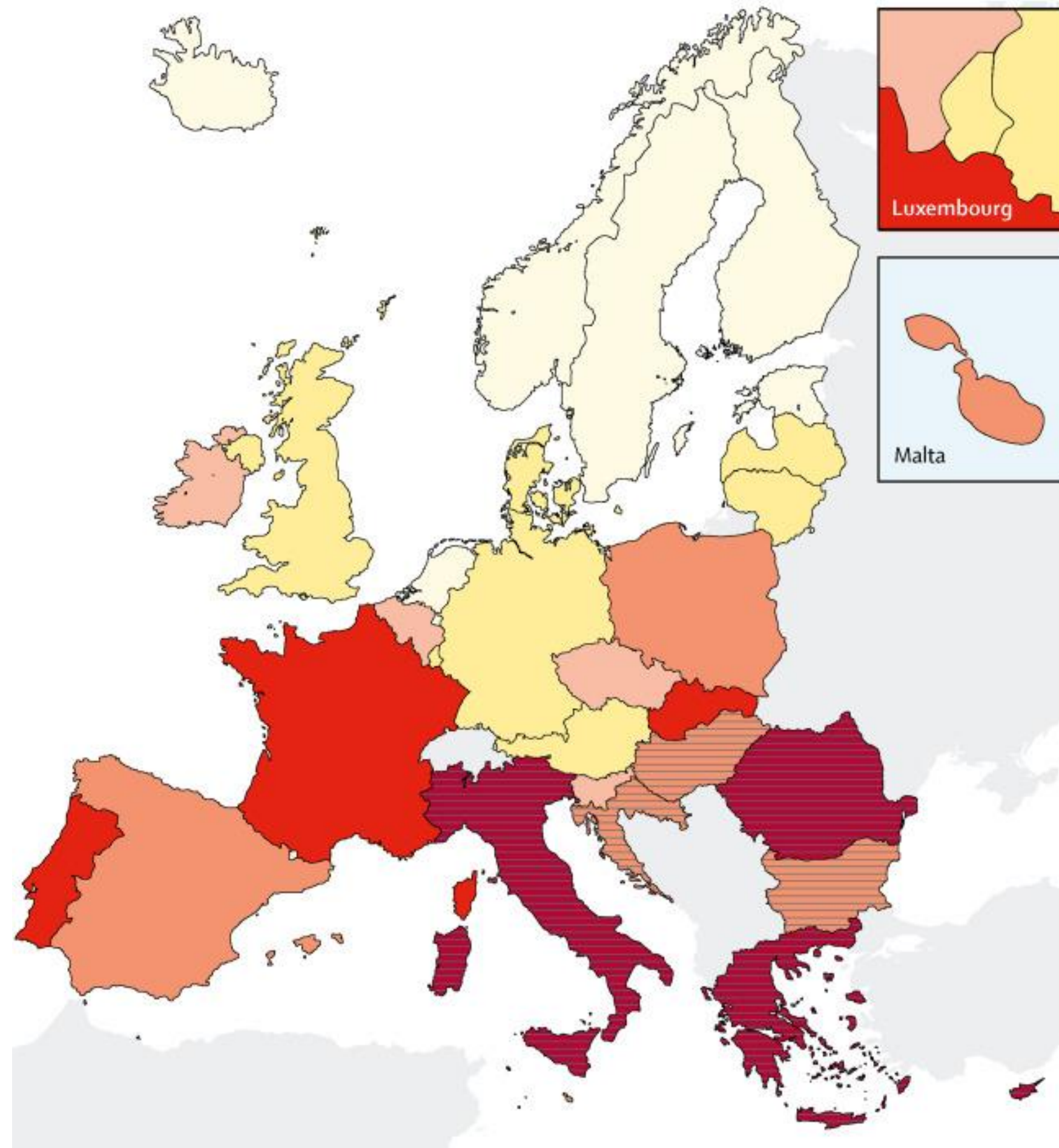
Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis,

Alessandro Cassini et al. The Lancet Infectious Diseases, Volume 19, Issue 1, 2019

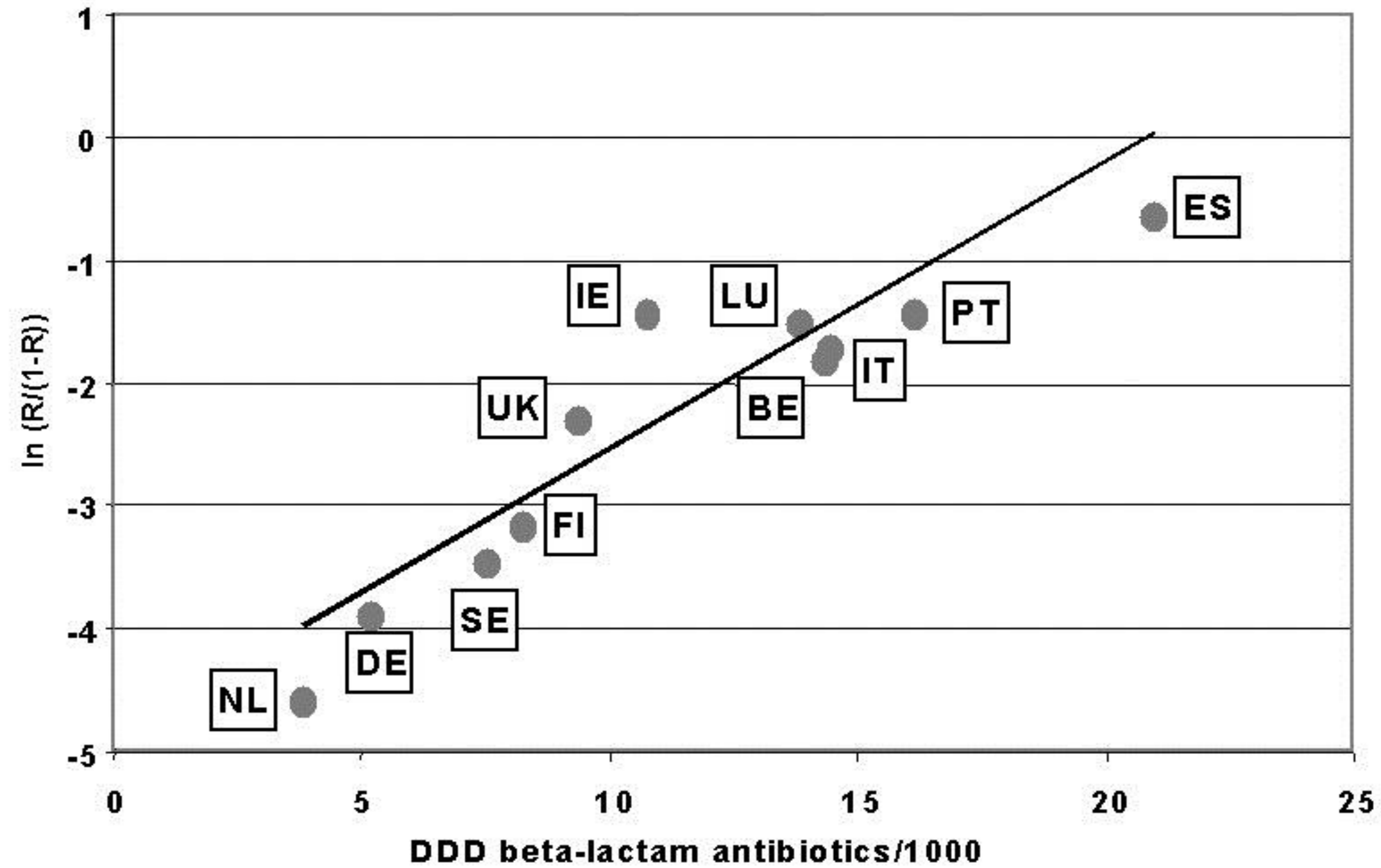
DALYs per 100 000 population

<50
  50-99
  100-149
  150-199
  200-249
  >250

Carbapenem colistin resistance >40% of total DALYs

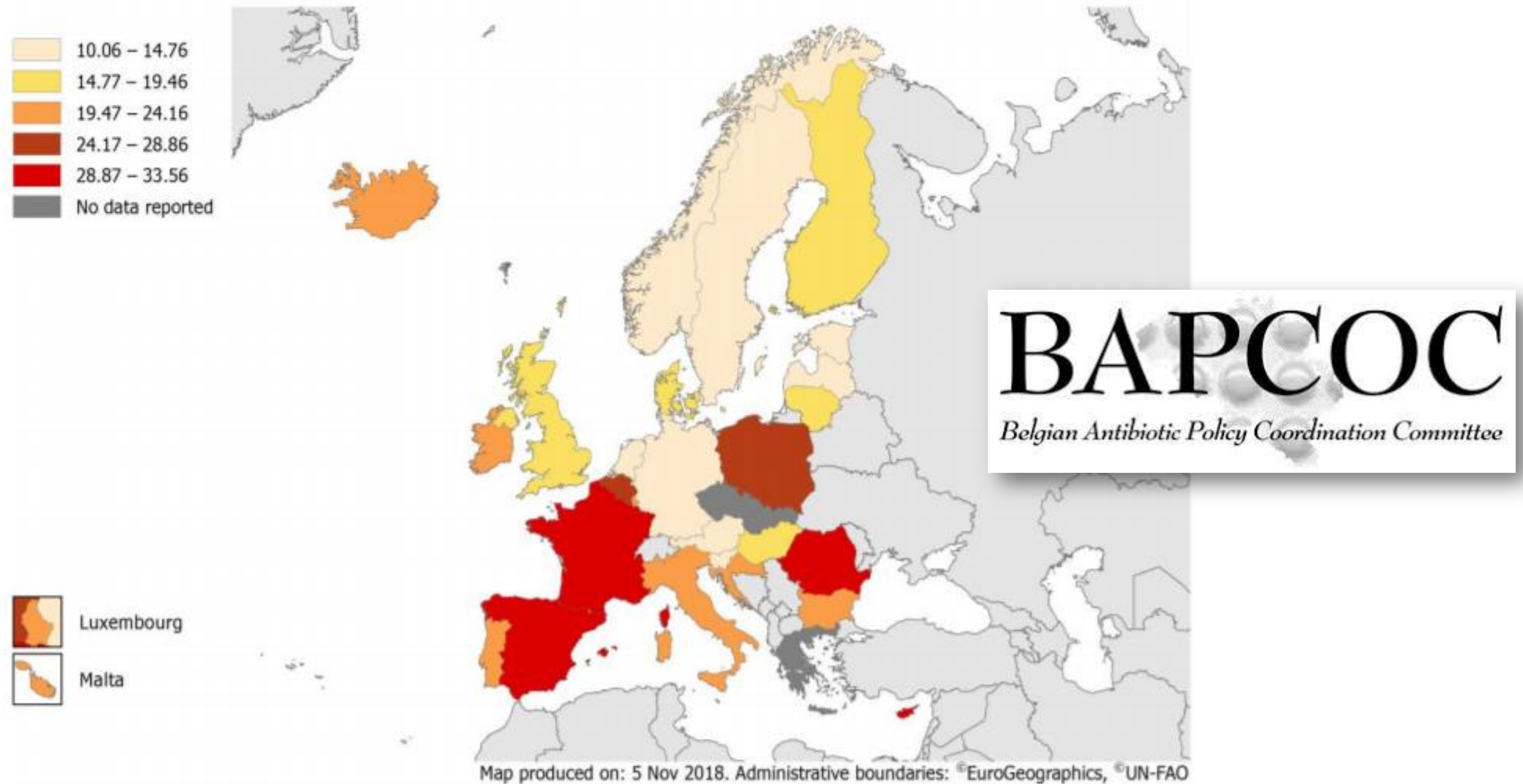

CORRELATIE ANTIBIOTICAGEBRUIK EN RESISTENTIE

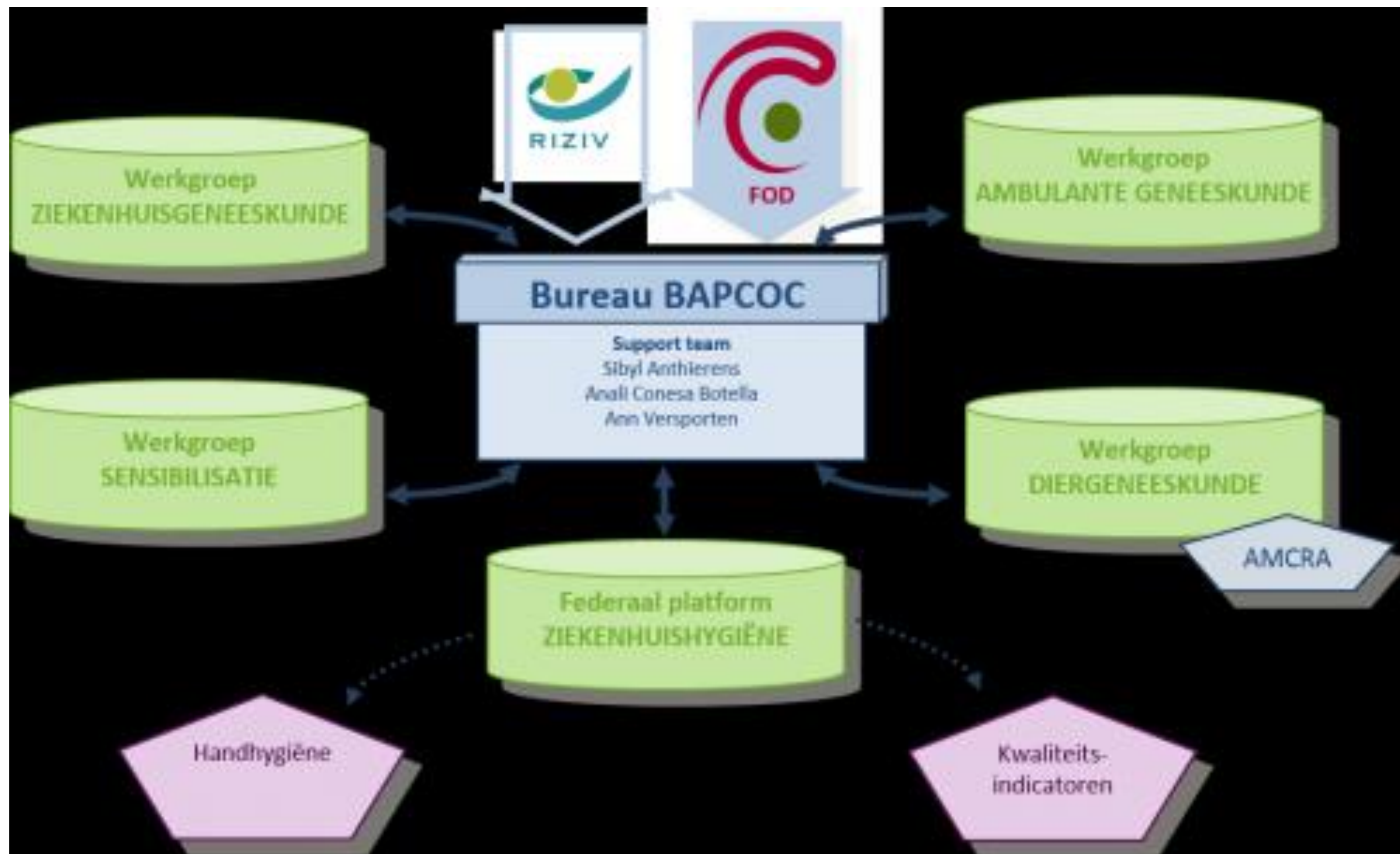

Figure 2. Consumption of antibacterials for systemic use (ATC group J01) in the community, EU/EEA countries, 2017, expressed as DDD per 1 000 inhabitants per day

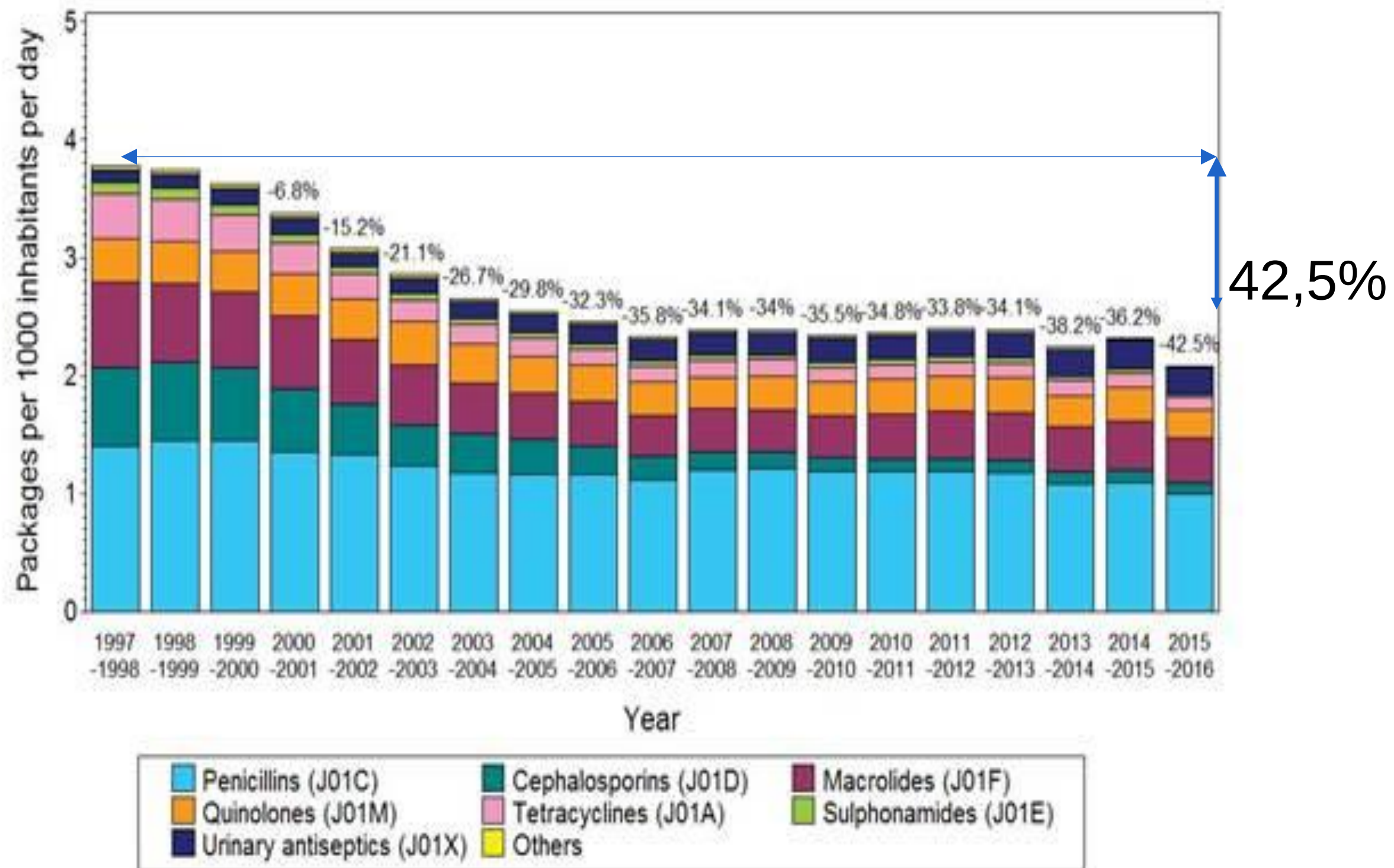
European Centre for Disease Prevention and Control. Antimicrobial consumption. In: ECDC. Annual epidemiological report for 2017. Stockholm: ECDC; 2018.

RESULTATEN – ANTIBIOTICAGEBRUIK

1997-'98 TOT 2015-'16

VAN DE TOTALE AB-CONSUMPTIE, HOEVEEL
% WORDT IN ZIEKENHUIZEN
VOORGESCHREVEN?

- A. <10%
- B. 10-25%
- C. 25-50%
- D. >50%

Antibacterials for systemic use (ATC group J01)

Consumption of antibacterials for systemic use (ATC group J01) in the community (primary care sector) and the hospital sector expressed in DDD per 1000 inhabitants and per day in 2018

ATC group J01	Community (primary care sector)	Hospital sector
Beta-lactam antibacterials, penicillins (J01C)	10.14	0.73
Other beta-lactam antibacterials (J01D)	1.25	0.37
Tetracyclines (J01A)	1.88	0.01
Macrolides, lincosamides and streptogramins (J01F)	3.57	0.11
Quinolone antibacterials (J01M)	1.17	0.17
Sulfonamides and trimethoprim (J01E)	0.21	0.04
Other J01 substances	2.54	0.14
Total	20.77	1.57

Rationaliseren van het ANTIBIOTICA-gebruik

1. antibiotica worden enkel worden voorgeschreven indien zij aangewezen zijn op basis van wetenschappelijke gegevens
2. de keuze, dosis en dosisinterval zo gekozen worden dat de kans op de ontwikkeling van resistentie zo klein mogelijk blijft.

METHODOLOGIE – HERWERKING 2019

- LITERATUURONDERZOEK
  - Richtlijnen, RIZIV-consensusconferentie, KCE-rapporten
  - Clinical Evidence, Prescrire, BCfI, Transparantiefiches
  - Cochrane
  - Pubmedsearch recente publicaties
  - Check ziekenhuis-antibioticagids, veiligheid zwangerschap en BV
- Review door experts van versie 1
- Bespreking op validatievergadering van versie 2
- ...
- Idem versie 3
- Finaliseren → online gids, integratie in BCfI-website

	Indicatie	Keuze GM
Respiratoir		
Acute keelpijn	nee	ja
OMA	ja	ja
Acute rhinosinusitis	nee	ja
Acute epiglottitis	nee	nee
Laryngitis stridulosa	nee	nee
LLWI kinderen	ja	ja
Bronchiolitis	nee	nee
LLWI volwassene	nee	ja
COPD	ja	ja?
Influenza	ja	ja
Verkoudheid	nee	nee
Pertussis	nee	nee?
Huid en weke delen		
Acne	ja	ja
Impetigo	nee	ja
Cellulitis en erysipelas	ja	ja
Bijtwonden	ja	ja
Herpes labialis	ja	ja
Herpes zoster en varicella	ja	ja
Lyme - erythema chronicum migrans	ja	ja
CANDIDOSEN EN MYCOSEN wordt		
Orofaryngeale candidose	ja	nee
Huidinfecties candida of schimmel	nee	ja
Onychomycose	ja	ja
Scabies	ja	ja
Postpartum mastitis	ja	ja
Urogenitaal		
Cystitis	ja	ja
Pyelonefritis	ja	ja
Prostatitis	ja	ja
Orchi-epididymitis	ja	ja
PID	ja	ja
Vulvovaginitis	ja	ja
Urethritis	ja	ja
Syfilis	ja	ja
NIEUW!! Partnerbehandeling en asymptomatische SOI	ja	ja
Herpes genitalis	ja	ja
Gastro-intestinaal		
Acute GE	ja	ja
Diverticulitis	ja	nee
Peri-anaal abces	ja	ja
Eradicatie helicobacter pylori	ja	ja
Tandabces	ja	ja
Oftalmologisch		
Conjunctivitis	ja	ja
Profylactisch		
Profylaxe bacteriële meningitis	ja	nee
Profylaxe endocarditis	ja	nee

OPBOUW

- Indicatie en opmerkingen
- Keuze antimicrobieel middel
  - 1^e keuze antibioticum
    - Posologie
  - Tweede keuze of alternatieven (vb. in geval van pencilline-allergie)

INDICATIE

1. AB zijn AANGEWEZEN bij

- Ernstige infecties
(vb. pneumonie, pyelonefritis, erysipelas, PID, syfilis, ...)
- Kwetsbare patiënten, ook met minder ernstige infecties
(vb. oncologische patiënt met acute bronchitis, acute gastro-enteritis, ...)
- Ernstige presentatie van minder ernstige infecties

2. AB zijn EVENTUEEL ZINVOL voor

- Symptoomverlichting en verkorten ziekte duur bij bepaalde minder ernstige infecties
(vb. acute cystitis, loopoor door trommelvliesperforatie, varicella bij volwassenen, bacteriële vaginose, ...)

3. AB zijn TEGENAANGEZWEZEN bij

- Infecties waarbij AB-R/ nagenoeg geen effect heeft op verloop, ziekte duur of complicaties
(vb. bronchiolitis, verkoudheid, griep, milde LWI, milde GE, ...)

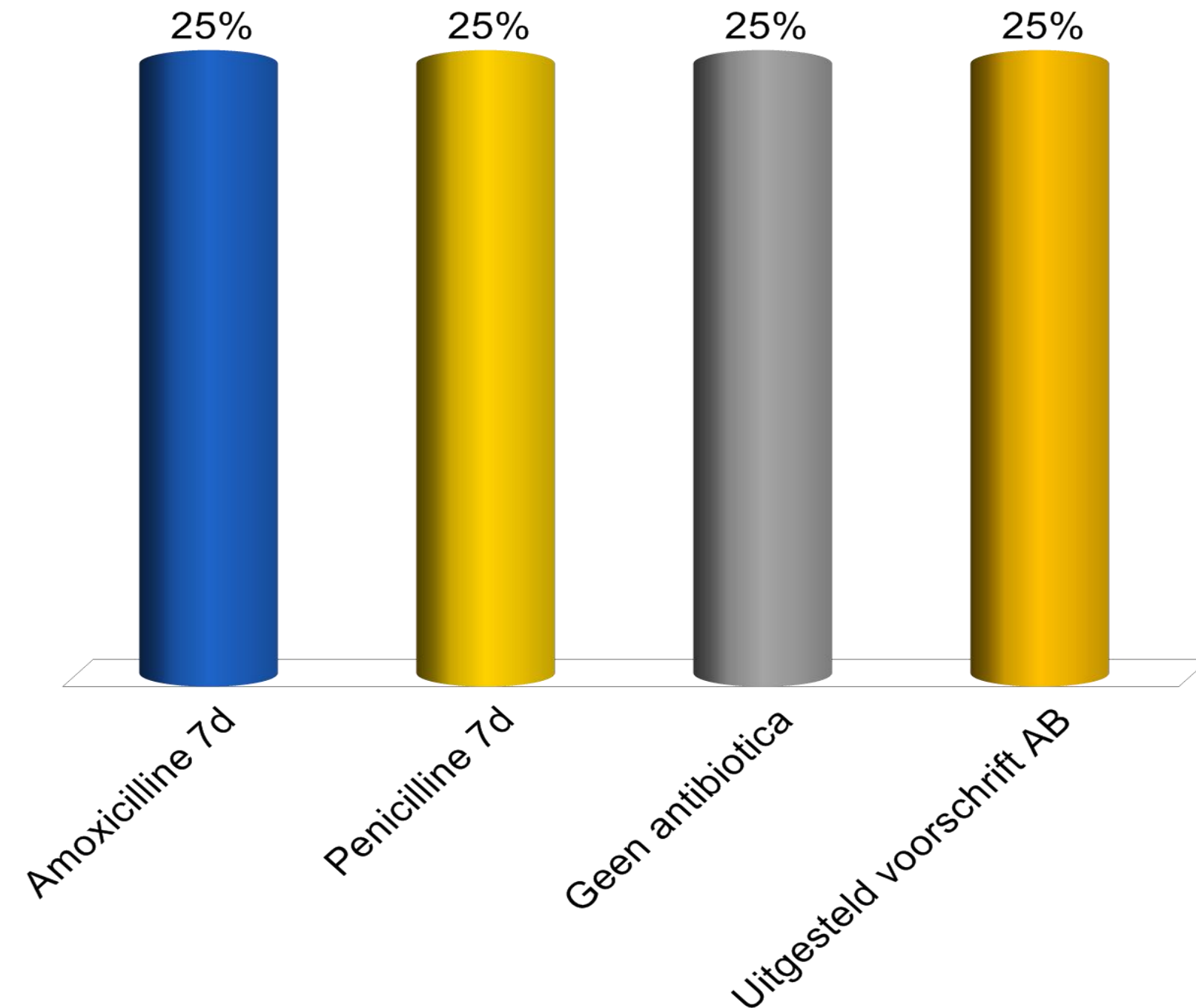
SALIM, 32J, LEERKRACHT LAGERE SCHOOL

- Sinds 2d wat keelpijn
- Deze middag terug gekomen van werk wegens toename keelpijn, spierpijn en koude rillingen (T° 37,8)

WELK BELEID ZOU U KIEZEN BOVENOP PIJNSTILLING EN RUST?

- A. Amoxicilline 7d
- B. Penicilline 7d
- C. Geen antibiotica
- D. Uitgesteld voorschrift AB

INDICATIE

1. AB zijn AANGEWEZEN bij

- Ernstige infecties
(vb. pneumonie, pyelonefritis, erysipelas, PID, syfilis, ...)
- Kwetsbare patiënten, ook met minder ernstige infecties
(vb. oncologische patiënt met acute bronchitis, acute gastro-enteritis, ...)
- Ernstige presentatie van minder ernstige infecties

2. AB zijn EVENTUEEL ZINVOL voor

- Symptoomverlichting en verkorten ziekte duur bij bepaalde minder ernstige infecties
(vb. acute cystitis, loopoor door trommelfliesperforatie, varicella bij volwassenen, bacteriële vaginose, ...)

3. AB zijn TEGENAANGEZWEZEN bij

- Infecties waarbij AB-R/ nagenoeg geen effect heeft op verloop, ziekte duur of complicaties
(vb. bronchiolitis, verkoudheid, griep, milde LWI, milde GE, ...)

KEUZE ANTIBIOTICUM

- Effectiviteit
  - a. Werkingsspectrum : zo smal mogelijk
  - b. Gekende lokale resistentiecijfers
- Veiligheid en ongewenste effecten
- Posologie – gebruiksgemak – verwachte therapiecompliance
- Prijs & beschikbaarheid

Keuze van het antibioticum

Eerste keuze:

- ***cefadroxil***

Kind: 30 mg/kg per dag in 2 giften gedurende 7d

Volwassene: 2 g per dag in 2 giften gedurende 7d

- ***cefalexine***

Volwassene: 2 g per dag in 2 giften gedurende 7d

Tweede keuze:

- ***amoxicilline***

Kind: 75-100 mg/kg per dag in 3 giften gedurende 5 d

Volwassene: 3 g per dag in 3 giften gedurende 5 d

Alternatief bij IgE gemedieerde penicilline-allergie:

- ***azithromycine***

Kind: 10 mg/kg in 1 gift per dag gedurende 3d

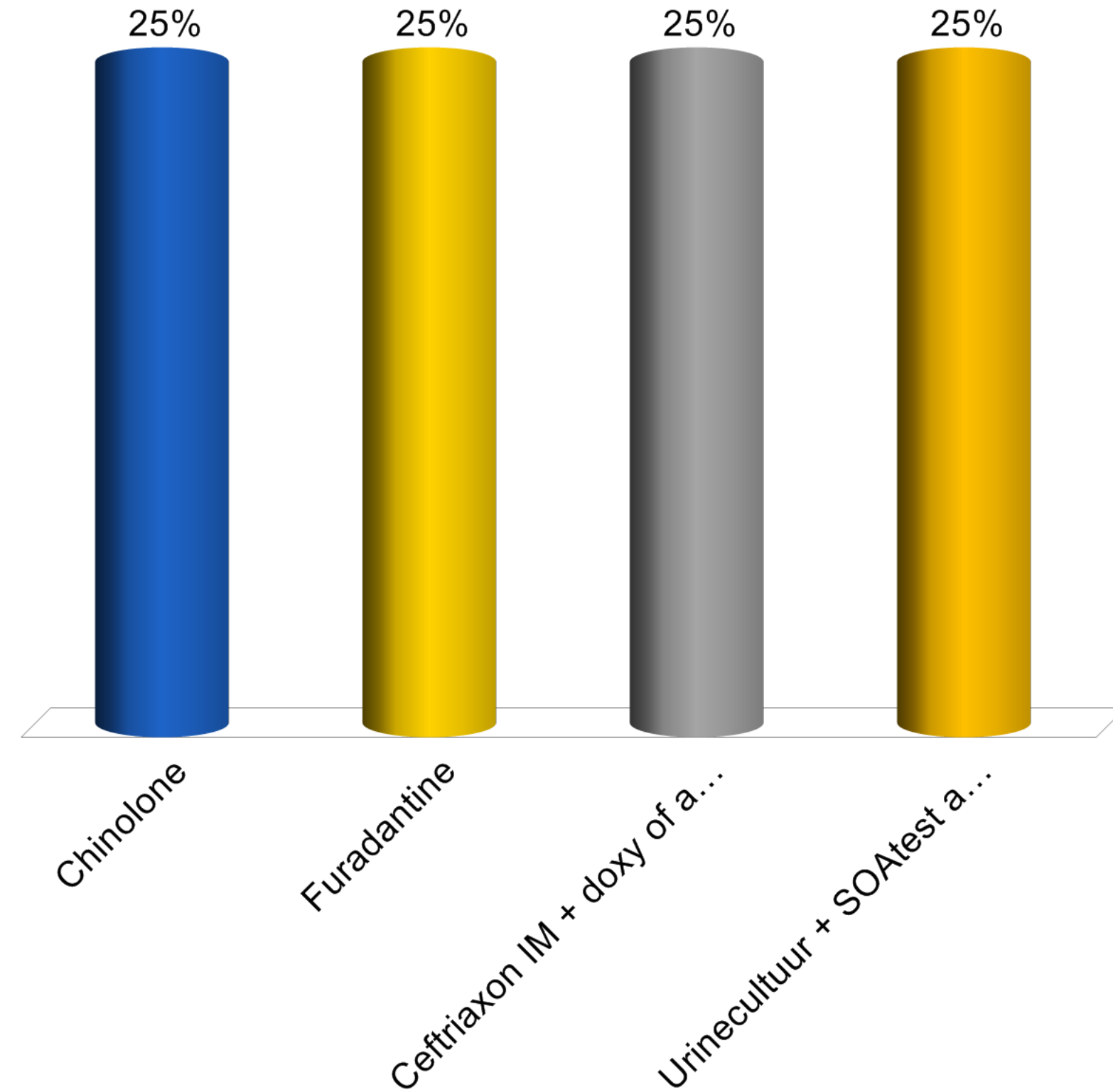
Volwassene: 500 mg in 1 gift per dag gedurende 3d

GEERT, 45J, BEDIENDE

- Sinds een 2-tal weken lichte branderigheid bij plassen
- Geen etter of hematurie, globaal niet ziek, soms wat troebele urine
- Inspectie en urinestick normaal
- Sexuele anamnese: sinds 7 maand terug vaste vriendin, voorheen wat losse contacten

WELK BELEID ZOU U KIEZEN?

- A. Chinolone
- B. Furadantine
- C. Ceftriaxon IM + doxy of azithrom
- D. Urinecultuur + SOAtest afwachten

BIJ SOA

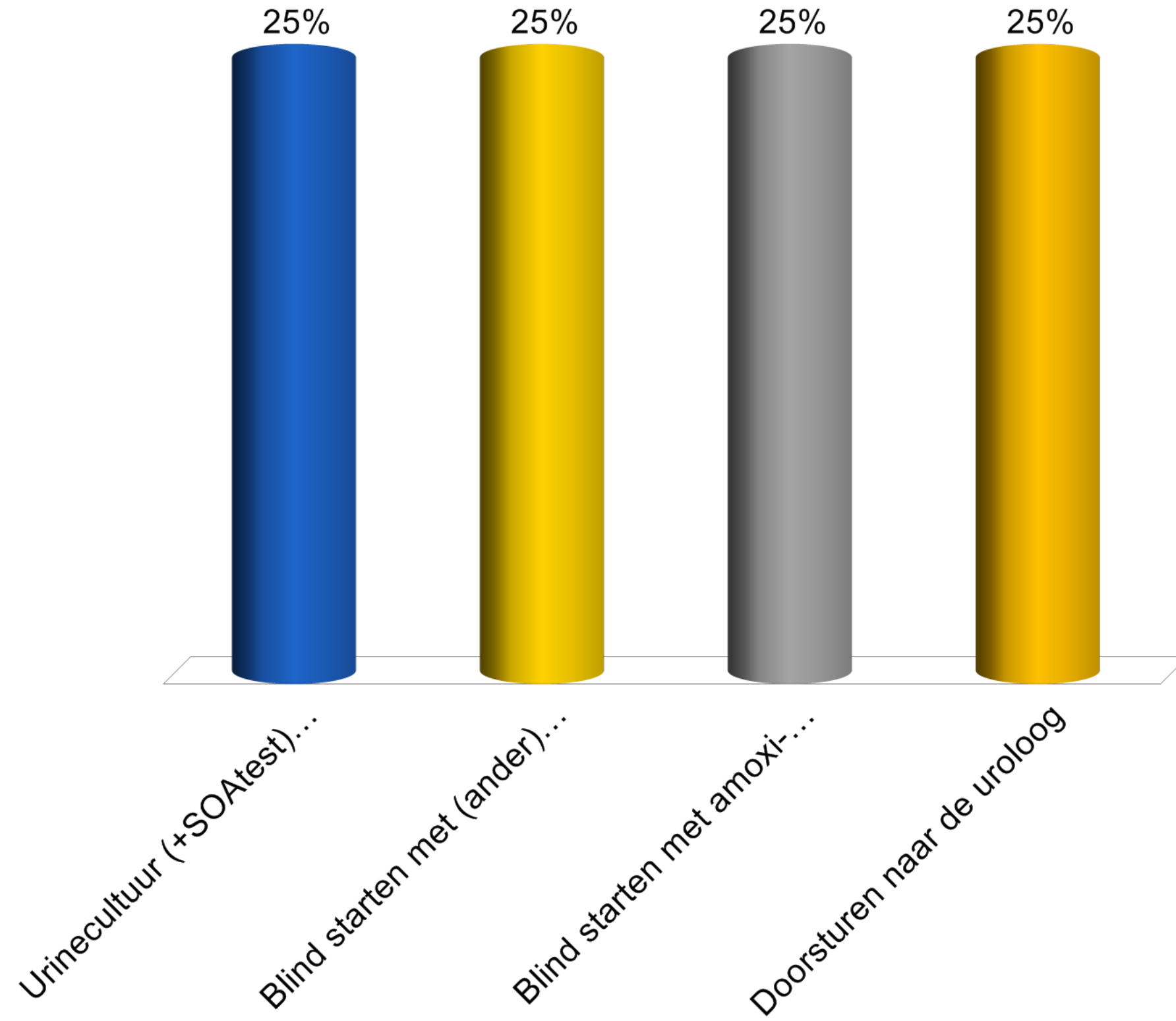
- Blind starten R/ vermijden
- Opmerkingen
  - Screenen andere SOA
  - Seksuele abstinentie
  - Partnerwaarschuwing en –behandeling
  - Lang genoeg wachten alvorens test op genezing (optioneel)

2 MAAND LATER ... GEERT KOMT TERUG

- Al 2 dagen lichte buik- en rugpijn, veel plassen.
- Sinds deze ochtend koorts (38,7), hoofdpijn, misselijk.
- Klinisch: slagpijn nierloge, positieve urinestick
- (Geert nam 2 maand geleden gedurende 1 week een chinolone)

WELK BELEID ZOU U KIEZEN?

- A. Urinecultuur (+SOAtest) afwachten
- B. Blind starten met (ander) chinolone + bijsturen
- C. Blind starten met amoxiclav of cotrimoxazole + bijsturen
- D. Doorsturen naar de uroloog

PYELONEFRITIS & PROSTATITIS

- Klinisch moeilijk onderscheid
  - Duur AB: 14d - 28d
  - Rol SOA?
- Resistentie tegen chinolonen als reeds R/ < 6 maanden
  - ZH: toevoegen amikacine IV
  - Ambulant: toch start chinolone + BIJSTUREN

POSOLOGIE

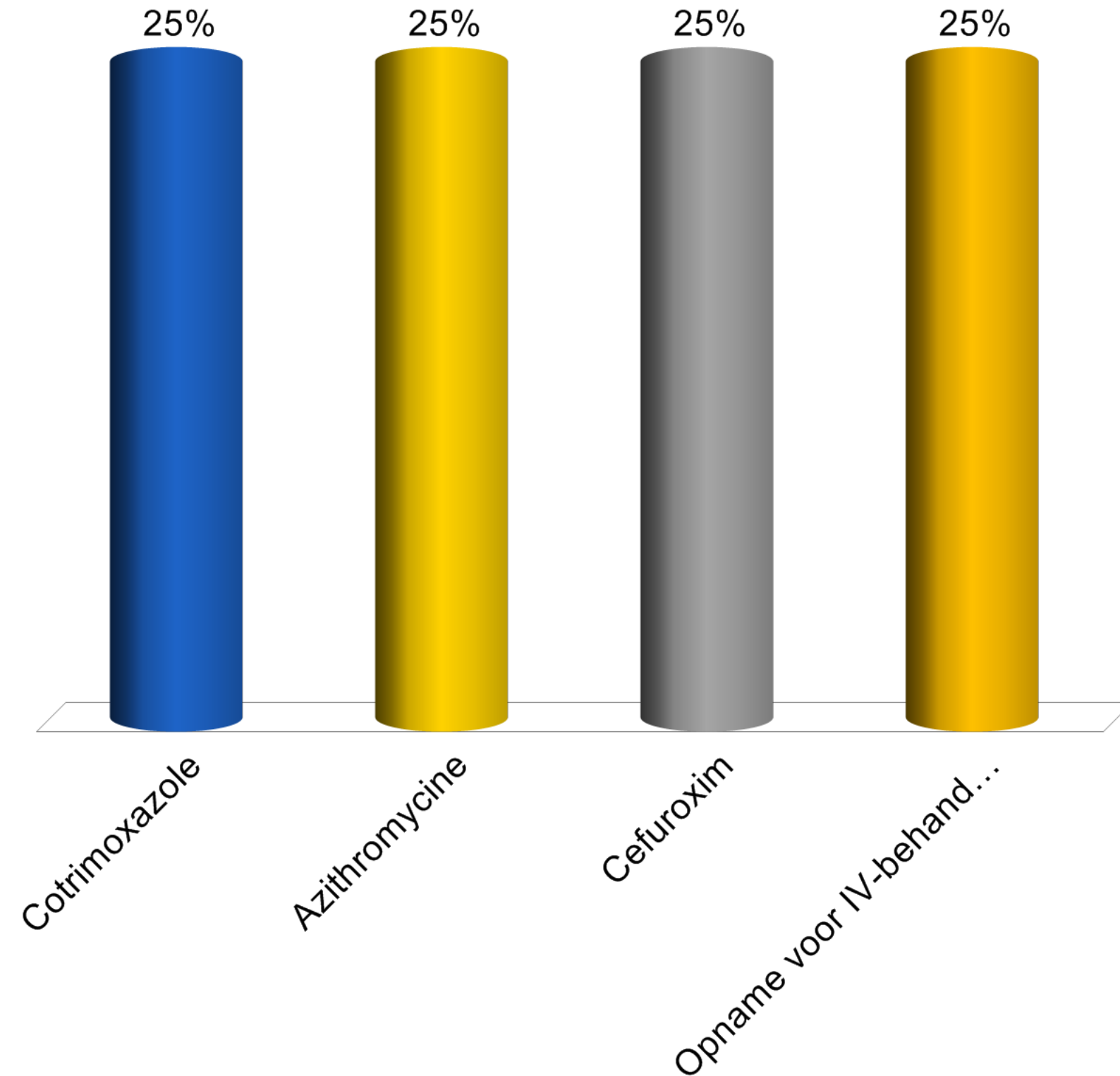
1. Correcte dosis (voldoende hoog)
2. Correcte duur van inname (zo kort mogelijk)
3. Correcte frequentie van toediening
  - Concentration dependent killing:
Hoge piekconcentratie nodig: 1 toediening per dag, vb.
Chinolone
  - Time dependent killing:
Voldoende lang blootstelling aan AB nodig: vb. Amoxicilline – 3
innames

MONA, 6 JAAR

- Goede gezondheid
- 3 j geleden heftige allergische reactie op amoxi (voor OMA)
- Vandaag koorts, hoest, lichtjes tachycard, crepitaties rechts boven
- Je besluit dat het hier om een pneumonie gaat

WELK BELEID ZOU JE KIEZEN?

- A. Cotrimoxazole
- B. Azithromycine
- C. Cefuroxim
- D. Opname voor IV-behandeling

PENICILLINE-ALLERGIE

- IgE gemedieerd type 1
  - Anafylactische shock (0,001 – 0,15%)
  - CI voor penicillines en cefalosporines (gen 1, 2, 5)
- Niet IgE gemedieerd, vb. hemolytische anemie, thrombopenie, seum sickness
  - Cefalosporines OK

Keuze van het antibioticum

Eerste keuze: (GRADE 1C)

- ***amoxicilline***

100 mg/kg/dag in 3 giften gedurende 5 d (*GRADE 1B*)

Alternatief bij niet-IgE gemedieerde penicilline-allergie

- ***cefuroxim axetil***

30-50 mg/kg per dag in 3 giften gedurende 7d

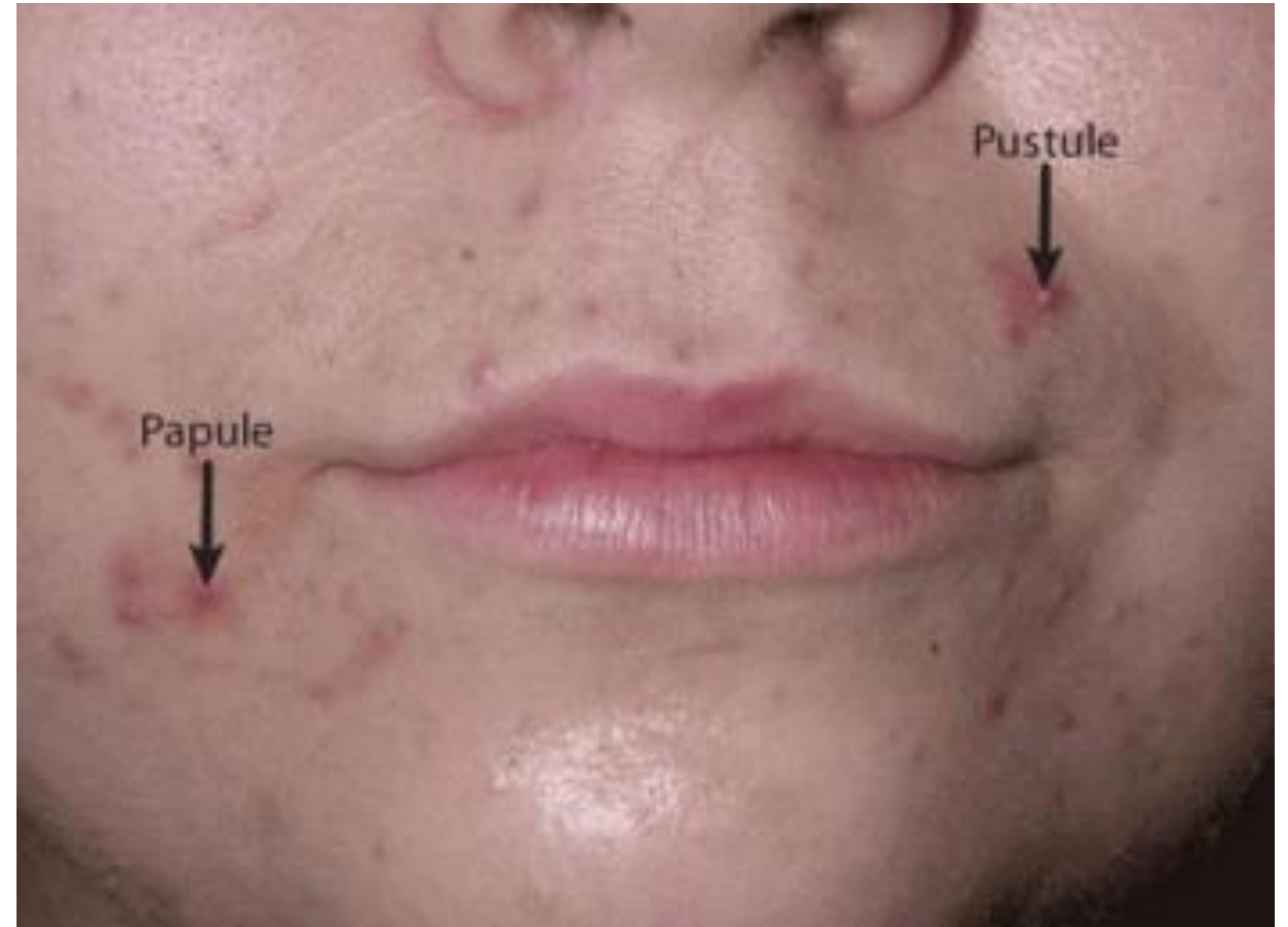
Alternatief bij IgE gemedieerde penicilline-allergie

Gezien de ernst van de aandoening moet een kind met IgE gemedieerde penicilline-allergie gehospitaliseerd worden om een intraveneuze behandeling te krijgen.

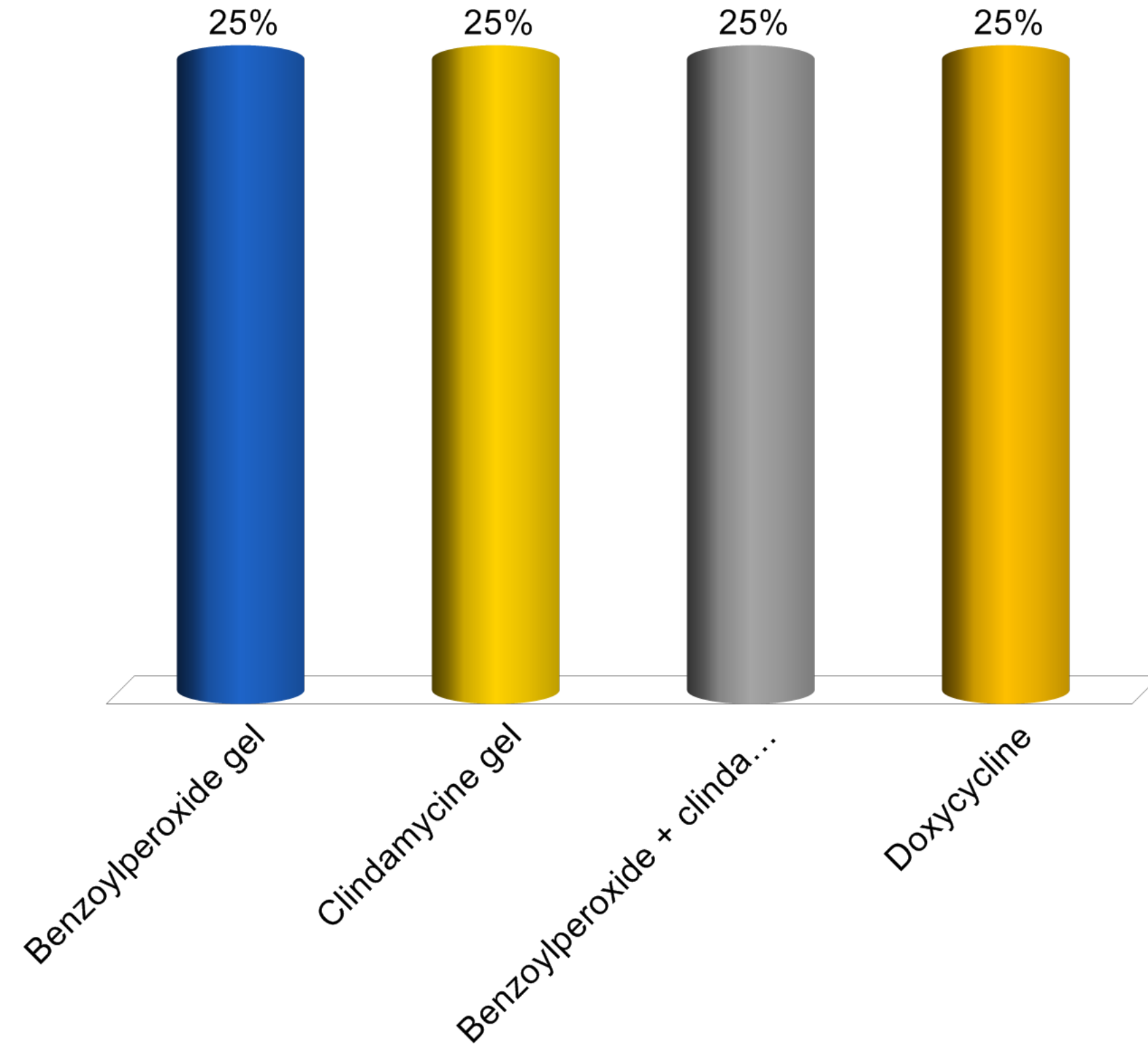
LISA, 13 JAAR

- Blanco voorgeschiedenis
- Consulteert voor de 1e x met vraag naar behandeling voor acné.
- Sinds een 2-tal maanden sterk toegenomen
- Zelf nog geen behandeling geprobeerd

WELK BELEID KIES JE ALS START?

- A. Benzoylperoxide gel
- B. Clindamycine gel
- C. Benzoylperoxide + clindamycine
- D. Doxycycline

ACNE

- Geen AB (lokaal of per os) zonder niet-antibiotische R/
  - Resistentievorming vermijden
  - Beter effect

HARTELIJK DANK!

HET BAPCOC-TEAM